

Studiedag om Worldviews og Praksis.

Aalborg Bispegaard lør. 22. nov. 2014.

Lørdag den 22. nov. 2014 arrangerede Aalborg Stifts udvalg for Folkekirke og Religionsmøde en studiedag, der var et led i Thomas W. B. Jakobsens ph.d. projekt.

Efter kaffe, rundstykker, velkomst og introduktion holdt hovedforedragsholder **cand. theol. og ph.d. stud. Thomas Jakobsen** oplæg over emnet "Hvad er et worldview?" Han lagde ud med et citat fra Rachel M. Goldber: "Mennesker skaber rammer, som afgræser, hvad de opfatter, og disse rammer bestemmer, hvad der er vigtigt, irrelevant, godt, ondt i disse opfattelser, altså at nogle ting dømmes inde, og andre kastes ud." Alle mennesker har et verdenssyn, idet enhver handler ud for hans eller hendes forudsætning.

I en engelsk provinsby, Kendal, gennemførte man i 2005 et lokalitetsstudie med det formål at undersøge spillet mellem den engelske statskirke, frikirker og "de nyåndelige". Var der ændringer i religionsbegrebet således forstået, at man gik bort fra en tilværelse styret af ydre og objektive begreber til en subjektiv tilgang til religion?

I Kendal findes der fire menighedstyper:

1. Menigheder, der lægger vægt på, at der er afstand mellem Gud og den skabte verden, inkl. mennesket.
2. Gud og mennesker har "menneskelighed" til fælles. Det medfører, at man tilbeder Gud ved at tjene medmennesket.
3. Der er afstand mellem Gud og mennesker, men man lægger vægt på den subjektive erfaring i det religiøse liv.
4. Det guddommelige findes mere i en indre erfaring end i ydre ting som f.eks. hellige skrifter og sakramenter.

Thomas nævnte en undersøgelse af Iben Krogdahl, hvoraf det fremgår, at en stor del af Folkekirkens medlemmer ikke bruger de præster, der ikke er villige til at tale om erfaringer. Der findes tre typer af præster:

1. Den klassiske præst, der holder sig til kirkens lære og ikke interesserer sig synderligt for folk uden for hans egen tradition.
2. Den kæmpende præst, der ikke ser personer, men livsanskuelser.
3. Den dialogøgende præst med fokus på jeg-du forholdet.

- Verdenssyn må forstås som et værktøj, men i f.eks. Folkekirken er der ingen fælles holdning til dialog med f.eks. alternative miljøer.

- Verdenssyn er rodfæstet i de forskellige kulturer, og derfor er der ingen samlet definition herpå.

- Når man taler om verdenssyn kan man enten

- a) være kategoriserende, d.v.s. splitte folk op i personer, grupper, ideologier og religioner eller
- b) være dimensionerende, d.v.s. at man gennemtænker de forskellige forhold, der medvirker til, at man når frem til ens forståelse.

- Man kan spørge: "Giver et givet verdenssyn en given adfærd?" Det er der noget, der tyder på, hvis man f.eks. ser på fire arketyper af religiøse mennesker:

- 1) *Krigeren* mener, at dialog ikke giver mening, med mindre det sigter mod omvendelse.
- 2) *Hyrden* ønsker at hjælpe medmennesket og ser helst en omvendelse.
- 3) *Medvadreren* går sammen med den anden, opbygger tillid, deler også gerne troen – måske sker der en holdningsændring.

4) *Den besøgende* er nysgerrig på den anden, søger at forstå den anden – og: jeg har min tro, du har din tro.

Cand. theol. Johannes Hansens emne var "Teisme". Teismen bruger metaforer som udtryk for virkelighedens verden. Det teistiske verdensbillede vil således være enig med det videnskabelige verdensbillede i sin beskrivelse af virkeligheden. Men tolkningen af det, vi kan iagttage, er forskellige. Grundopfattelsen i teismen er, at der er en Gud, hvorfor virkeligheden ikke kan forklares ud fra en videnskabelig verdenstydning. Den teistiske mangfoldighed er udtrykt ved

- 1) én Gud, mange guder
- 2) det guddommelige er enten immanet eller transcendent
- 3) enten en personlig eller en upersonlig kraft.

Den kristne form for teisme i jødedom og kristendom har sin forståelse af Gud som den transcendente og personlige, der er den første årsag; men Gud er ikke identisk med universet, idet han er uden for tid og rum. Gud er evig, men universet er ikke evig. Gud er ophav til alt liv, udført ved en bevidst handling fra et bevidst personligt væsen. Der er således et mål med det skabte. Når vi handler etisk, må vi derfor spørge, om vore handlinger fremmer målet for det skabte.

Healer Stig Ingemann Pedersen talte om "Det holistiske verdenssyn el. livssyn". Holisme betyder at opfatte livet som en helhed. Mennesket er en del af skaberværket og er således en enhed i jordens organisme og en del af solsystemet. Der finder hele tiden en skabelse sted – og en ånd står bag. Gud er umulig at forstå. Mennesket er en slags stjernestøv, som Gud har pustet ånd ind i. Der opereres et kraftlegeme få cm. uden for vor krop, og det sender energi ind i vor fysiske krop og universet. Og uden om kroppen er der bygget andre legemer op, som er ansvarlig for vore tankeprocesser. Der er syv store kraftfelter omkring mennesket, der hele tiden sender energier ind i kroppen, og de må være fra Gud, og således er det Helligånden, der virker. Det er disse energier, der opretholder os.

Vi har som mennesker ikke fået udviklet vore opfattelsesredskaber, og alle mennesker har blokeringer i deres bevidsthed. Man oplever traumaer, hvor følelser tilbageholdes og henvises til det ubevidste. Disse blokeringer er følelsesmæssige fortrængninger og betyder dybest set, at vi har adskilt os fra Gud. Man kan tale om en genfødsel i det øjeblik, man kaster de personlige fortrængninger fra sig. Traumaer kan være det, som vi gjorde i tidligere tilværelser, der nu kommer tilbage til os.

Professor Peter Øhrstrøm talte om "Verdensbilleder og moderne naturvidenskab". Han kom bl.a. ind på forsk. naturvidenskabsfolk syn op gennem tiden. Vi danner verdensbilleder for at forstå verden. Moderne videnskab forudsætter

- 1) en interesse for at beskrive naturen v.h.a. logiske matematiske systemer og
- 2) systematisk empiriske studier, d.v.s. målinger, observationer og eksperimenter.

Naturvidenskaberne er en øvelse i at forstå, hvordan alt er skabt. Stikord for en klassisk forståelse ang. videnskabelig erkendelse:

- 1) Verden er struktureret/hænger sammen; er både meningsfuld og betydningsfuld og er i vid udstrækning forståelig for mennesker.
- 2) Den fysiske verden kan beskrives logisk/matematisk og i vid udstrækning gøres forståelig.
3. Naturen har et formål.
- 4) Nogle sandheder kan ikke bevises logisk.
- 5) Der gives etisk sandhed i tilværelsen.

Thomas Jakobsen holdt sit andet foredrag over emnet "Worldview og metaforer." En metafor er et billedligt udtryk for noget, der anvendes om noget helt andet end det, der umiddelbart ligger i begrebet.

- 1) Døde metaforer. Eks.: Der er et hul i kalendere.
- 2) Levende metaforer: Jeg har fået stoppet alle metaforerne.

Metaforer kan bruges til at styrke en argumentation. Når det gælder verdenssyn, kan følgende model opstilles:

- 1) Pluralistisk: religion er som floder, der samles i det samme hav.
- 2) Induktivt: sandheden kommer indefra os selv – og vi kæmper for at finde den.
- 3) Dialogisk: total respekt for hinanden og søger at berige hinanden.

Dagen bød også på gruppesamtale om metaforer og religionsdialog, ligesåvel som der var en reflekterende samtale mellem Peter Øhrstrøm og Thomas Jakobsen om "Worldviews og religionsdialog."

Lillian Risum